

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน
ของเกษตรกร กรณีศึกษา : ไม้ผลภาคตะวันออก

จัดทำโดย นายปิยะ สัมครพงศ์
รหัส 93047

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 93
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2564
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน
ของเกษตรกร กรณีศึกษา : ไม้ผลภาคตะวันออก

จัดทำโดย นายปิยะ สัมครพงศ์
รหัส 93047

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 93
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2564

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรมของสำนักงาน ก.พ.

ลงชื่อ

วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

นันทิ จิตสว่าง
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์กร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิตการแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โดยการศึกษา วิจัย พัฒนา กำหนดมาตรการ แนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร และการให้บริการทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรโดยเฉพาะด้านพืชถือว่าเป็นภารกิจหลักอีกด้านหนึ่งของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ต้องพัฒนาเพราะเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดแผนด้านการเกษตร เรื่อง เกษตรปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ ไม้ผลเป็นพืชกลุ่มเดียวที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรเป็นกอบเป็นกำในขณะนี้ และประเทศไทยมีความเหมาะสมทางสภาพภูมิอากาศที่มีความเหมาะสมในการปลูกผลไม้เมืองร้อน มีความหลากหลายของผลไม้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของผู้ซื้อและผู้บริโภค ผลไม้ไทยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายใน และต่างประเทศ โดยเฉพาะทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย ภาคตะวันออกถือว่าเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ อยู่ในภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยจำนวนมาก มีระบบการคมนาคมขนส่งรองรับ มีความพร้อมในการขนส่ง ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมแปรรูป และอยู่ไม่ไกลจากจุดกระจายสินค้า เช่น ท่าเรือ สนามบิน สามารถใช้เป็นช่องทางการตลาดได้ดี

อย่างไรก็ตาม การผลิตผลไม้ในภาพรวมของประเทศไทย ถึงแม้จะมีตลาดส่งออกทั่วโลก แต่เกษตรกร/ผู้ประกอบการ ยังขาดการพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการผลผลิตที่เหมาะสม หากยังไม่มีการบริหารจัดการผลผลิตผลไม้ที่ดีพอ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาราคาคตกต่ำ โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพผลผลิตซึ่งทั่วโลกมีมาตรฐานสากลในการควบคุม การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศภาวะโลกร้อนส่งผลให้คุณภาพผลไม้เมืองร้อนได้รับการกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพถือว่าเป็นต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี แต่ก็ยังคงประสบปัญหาเรื่องคุณภาพที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล คู่ค้าที่สำคัญโดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีข้อกำหนดในพิธีสารกับประเทศไทยที่ชัดเจนว่า ผลผลิตที่มาจากสวนต้องผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตจากภาครัฐ GAP ปลอดภัยจากสารพิษ ตกค้าง มาตรฐานการจัดการหลังการเก็บในโรงคัดบรรจุต้องผ่านมาตรฐาน GMP ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษา “การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของเกษตรกร กรณีศึกษา : ไม้ผลภาคตะวันออก ขึ้นมา เพื่อเป็นต้นแบบ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไม้ผลภาคอื่นๆต่อไป

ไม้ผลที่ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกมีเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ปลูกของประเทศ ได้แก่ ทูเรียนคิดเป็นร้อยละ 38.92 มังคุดคิดเป็นร้อยละ 44.60 เงาะคิดเป็นร้อยละ 49.49 ลองกองคิดเป็นร้อยละ 18.36 ลำไยคิดเป็นร้อยละ 22.71 ของพื้นที่ปลูกทั่วประเทศ ถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพของเกษตรกรในการผลิตตามมาตรฐาน GAP มีผ่านการรับมาตรฐาน GAP มีสัดส่วนที่ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับเนื้อที่ให้ผลผลิต เช่น ทูเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.77 มังคุดคิดเป็นร้อยละ 66.62 ลำไยคิดเป็นร้อยละ 84.17 ของเนื้อที่ให้ผลผลิต แต่อย่างไรก็ตามในการรับรองมาตรฐาน GAP ก็ยังไม่ครอบคลุมไปทุกชนิดประกอบกับในการตรวจรับรองจำเป็นต้องตรวจซ้ำทุกๆ 3 ปี ทำให้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยวในโรงคัดบรรจุ (ล้ง) มีทิศทางพัฒนาที่ดีขึ้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีระบบการจัดการที่ได้มาตรฐาน GMP เพื่อรองรับผลผลิตของไม้ผลภาคตะวันออกที่มีจำนวนมาก ส่วนใหญ่มีที่ตั้งในจังหวัดจันทบุรี

การศึกษา “การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน ของเกษตรกร
กรณีศึกษา : ไม้ผลภาคตะวันออก” ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ ของการพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการคุณภาพตลอดห่วงโซ่อุปทาน และเพื่อเป็นต้นแบบ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไม้ผลภาคอื่นๆต่อไป ดังนี้

1.ด้านการผลิต เน้น 1) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรหรือขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลของภาคตะวันออก เพื่อให้ทราบจำนวนเกษตรกร พื้นที่ปลูกและปริมาณผลผลิตที่ชัดเจน 2) ผลักดันให้มีการใช้ Zoning ในการกำหนดพื้นที่ในการเพาะปลูกให้ชัดเจนและสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ 20 ปี เป็นภาคบังคับ 3) ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตตามหลัก GAP เพื่อให้การผลิตได้มาตรฐานเข้าสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ โรงงานแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ซื้อ/ผู้ส่งออก ทั้งในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ 4) ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในการเพาะปลูกการเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Agricultural) เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm) ซึ่งเป็นรูปแบบการเกษตรใหม่ที่ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการจัดการข้อมูลมาใช้ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและแม่นยำ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และให้ความรู้เกษตรกรในการเก็บเกี่ยวและรักษาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภค 5) สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรทำการปลูกไม้ผลในพื้นที่ที่เหมาะสม มีแหล่งน้ำเพียงพอและการจัดให้มีแหล่งน้ำ (ขุดสระ) ในพื้นที่ของตนเองเพื่อใช้ในการเพาะปลูก มีการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ 6) บูรณาการกับสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยต่างๆ ในการคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ อบรมให้มีความรู้และทักษะในการผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปให้ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการผ่านทางศูนย์ AIC ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้กับเกษตรกรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิตและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เน้น 1)

ส่งเสริมให้เกษตรกรมีระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ รวมถึงการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงอาหารอย่างทั่วถึงและปลอดภัย สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของเกษตรปลอดภัย และส่งเสริมด้านการขยายตลาดบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล 2) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวในแปลงปลูกให้ถูกวิธี การขนส่ง ภาชนะในการขนส่ง อย่างถูกวิธี เพื่อรักษาคุณภาพ ผู้ประกอบการมีการจัดการในโรงคัดบรรจุอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน GMP

3. ด้านการตลาดสร้างความมั่นคงด้านราคาให้กับเกษตรกร เน้น 1) ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ผู้รวบรวมในท้องถิ่น เพื่อกำกับดูแลและจัด ระเบียบทางการค้า 2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทั้งด้านการผลิต การตลาด และการแปรรูป ให้มีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมให้เกษตรกรนำระบบมาตรฐาน GAP เป็นข้อกำหนดในการซื้อขายผลผลิต มากำหนดราคาต่อรองราคา เพื่อให้ได้รับการรับรองตามมาตรฐานอย่างทั่วถึง 4) เพิ่มช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกรโดยเฉพาะตลาดออนไลน์ ผ่านทางแพลตฟอร์มต่างๆ ดำเนินการโดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่องทางภาคเอกชน เช่น Platform Facebook Google Youtube Instagram เป็นต้น

4. ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ เน้น 1) พัฒนาบุคลากรในองค์กรกรมส่งเสริมการเกษตรให้มีความสามารถในการส่งเสริมการเกษตร การผลิตไม้ผลคุณภาพมาตรฐาน 2) บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข กำหนดพื้นที่เพาะปลูกไม้ผล ส่งเสริมการผลิต และจัดให้มีตลาดที่เพียงพอรองรับผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ตามนโยบาย “เกษตรผลิตพาณิชย์ตลาด” 2) ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเงินทุน ให้กับกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์ ในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต 3) ภาครัฐควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่ต้องได้มาตรฐานและผ่านการรับรอง อาทิ ระบบมาตรฐาน GAP/GMP เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นเอกสารวิชาการ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความอนุเคราะห์ของอาจารย์วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ อาจารย์นันทิ จิตสว่าง อาจารย์บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ให้แนวคิดในการกำหนดทิศทางของการจัดทำวิทยุทัศน์ การวิเคราะห์ เพื่อให้สามารถกำหนดสภาพปัญหาที่นำไปสู่การนำเสนอข้อนโยบายในการพัฒนางานตามวิทยุทัศน์ที่ตั้งเป้าหมายไว้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนความใส่ใจในการติดตามผลและเสนอแนะเพื่อให้รายงานฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติต่อไป

ขอขอบคุณคณะอาจารย์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน รวมถึงเพื่อนๆ ผู้เข้ารับการอบรมทุกคน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกทุกด้านตลอดระยะเวลาการอบรม สนับสนุนการศึกษาในหลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 93 จนสามารถจัดทำเอกสารการศึกษา “การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของเกษตรกร กรณีศึกษา : ไม้ผลภาคตะวันออก” สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งผู้ที่เข้ารับการอบรม นบส.1 รุ่นที่ 93 ทุกท่านที่ให้คำชี้แนะต่างๆ ตลอดช่วงเวลาอบรม

ขอขอบคุณผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง ที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล นอกจากนี้ ผู้จัดทำยังได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนๆ ในรุ่นพี่ ที่คอยสนับสนุนข้อมูล ให้กำลังใจ จนทำให้รายงานฉบับนี้ประสบความสำเร็จ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการเข้ารับการอบรม และการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลครั้งนี้จะประโยชน์ต่อการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกรและประชาชนทั่วไป

นายปิยะ สมัครพงศ์

11 มิถุนายน 2564

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภูมิ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	14
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	17
2. ข้อเสนอโครงการพัฒนางาน	19
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	19
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	27
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	34
3. แผนพัฒนาตนเอง	35
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	35
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	40
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	50
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	51

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิเคราะห์ SWOTการกำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งรองอธิบดีเป้าหมาย ด้านส่งเสริมการผลิต	17
ตารางที่ 2 แสดงเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2563	22
ตารางที่ 3 ต้นทุนการผลิตของไม้ผลที่สำคัญปี 2563	24
ตารางที่ 4 การรวมกลุ่มของเกษตรกรในด้านการผลิตไม้ผลเกษตรแปลงใหญ่ภาคตะวันออก ปี 2563/64	24
ตารางที่ 5 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภาคตะวันออกปี 2563	25
ตารางที่ 6 แสดงแปลงเกษตรกรที่ผ่านรับรองมาตรฐานการผลิต GAP ปี 2563	26
ตารางที่ 7 สถานการณ์ด้านการตลาดผลไม้ภาคตะวันออกที่สำคัญ ปี 2563	27
ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ SWOT การผลิตสินค้าเกษตรผลไม้ภาคตะวันออก	29
ตารางที่ 9 แผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์	33
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ตนเองจาก KSAOs	36
ตารางที่ 11 ผลการประเมินทักษะโดยรวมของนายปิยะ สมัครพงศ์	38
ตารางที่ 12 ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา	41
ตารางที่ 13 แผนพัฒนารายบุคคล : ระยะเวลา 2 ปี	42
ตารางที่ 14 แผนพัฒนารายบุคคล : ระยะเวลา 2 เดือน (ระหว่างการฝึกอบรม นบส.1)	46
ตารางที่ 15 ผลการพัฒนารายบุคคล 2 เดือน (ระหว่างการฝึกอบรม นบส. 1)	47

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงของภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และกลยุทธ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	13
ภาพที่ 2 การประเมินแบบ DISC Model	40

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

- GAP** Good Agriculture Practices: การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม
 GAP หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตรเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุนและกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการนี้ได้รับการกำหนดโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)
- GMP** GOOD MANUFACTURING PRACTICES FOR PACKING HOUSE OF FRESH FRUITS AND VEGETABLES: การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด
 GMP หมายถึง มาตรฐานการเกษตรที่กำหนดการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด ตั้งแต่การรับวัตถุดิบ จัดเตรียม คัดเลือก ตัดแต่ง บรรจุ เก็บรักษา และขนส่ง เพื่อให้ได้ผักและผลไม้สดที่ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสม เพื่อการจำหน่าย แต่มาตรฐานนี้ไม่รวมถึงการคัดบรรจุสำหรับผักและผลไม้สดตัดแต่งพร้อมบริโภค (ready-to-eat fresh pre-cut fruits and vegetables) และไม่รวมถึงการดำเนินการคัดบรรจุผักและผลไม้สดในร้านค้าปลีก ร้านค้าส่งและร้านอาหาร
- SDGs** Sustainable Development Goals :SDGs)
 SDGs หมายถึง การพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ เพื่อมุ่งหวังจะช่วยแก้ปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความยากจน ความไม่เท่าเทียม สภาวะโลกร้อน และสันติสุข เพื่อเสริมแนวคิด “ไม่เป็นการทิ้งใครไว้ข้างหลัง คาดว่าจะทำสำเร็จได้ภายในปี 2030
- PQMs** Plant Quality Management System : PQMS)
 PQMS หมายถึง ระบบการจัดการคุณภาพด้านพืช สำหรับไม้ผลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตลาด เป็นการตรวจสอบรับรองตลอดกระบวนการผลิต นับตั้งแต่กระบวนการผลิตในไร่นา (Pre - PQMS) กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว กระบวนการจัดการคุณภาพการคัดแยกบรรจุผลผลิตสด (Pro - PQMS) กระบวนการจัดการด้านการแปรรูป (Pro - PQMS) จึงเป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตของสินค้าพืชไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

จากการวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ และได้กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านส่งเสริมการผลิต คือ **“พัฒนาองค์กรให้มีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน”** นั้น ซึ่งในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานในส่วนการส่งเสริมและจัดการสินค้า ส่งเสริมการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย การขยายพันธุ์พืช และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย จะมุ่งเน้นในด้านการจัดการสินค้า ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับการกิจ และวิสัยทัศน์ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดประเด็นศึกษาเรื่อง **“การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของเกษตรกร กรณีศึกษา : ไม้ผลภาคตะวันออก”** เป็นกรณีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแบบอย่างในการยกระดับมาตรฐานสินค้า ให้ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งสร้างเสถียรภาพทางด้านราคาให้กับเกษตรกรในภาคอื่นๆ ต่อไป

2.1.1 ปัญหา ความท้าทาย ที่เลือกพัฒนา

ประเทศไทยมีความเหมาะสมทางสภาพภูมิอากาศที่มีความเหมาะสมในการปลูกผลไม้เมืองร้อน มีความหลากหลายของผลไม้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของผู้ซื้อและผู้บริโภค ผลไม้ไทยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายใน และต่างประเทศ เช่น ทูเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย เป็นต้น ภาคตะวันออกถือว่าเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ อยู่ในภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยจำนวนมาก มีระบบการคมนาคมขนส่งรองรับ มีความพร้อมในการขนส่ง ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมแปรรูป และอยู่ไม่ไกลจากจุดกระจายสินค้า เช่น ท่าเรือ สนามบิน สามารถใช้เป็นช่องทางการตลาดได้ดี ประกอบกับนโยบายของรัฐ ที่ให้ความสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตรกรรม และการบริการ การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า ภายใต้กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน เช่น โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและเอกชน

ปัญหา อย่างไรก็ตามการผลิตผลไม้ในภาพรวมของประเทศไทย ถึงแม้จะมีตลาดส่งออกทั่วโลก แต่เกษตรกร/ผู้ประกอบการ ยังขาดการพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการผลผลิตที่เหมาะสม หากยังไม่มีการบริหารจัดการผลผลิตผลไม้ที่ดีพอ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาราคาคงต่ำ โดยเฉพาะเรื่อง **ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง เข้าสู่มาตรฐานการรับรองจำกัด การแปรรูปแบบเดิม การรวมกลุ่มผู้ผลิตมีน้อย ปัญหาเรื่องคุณภาพที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล คู่ค้าที่สำคัญโดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีข้อกำหนดในพิธีสารกับประเทศไทยที่ชัดเจนว่า ผลผลิตที่มาจากสวนต้องผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตจากภาครัฐ GAP ปลอดภัยแมลงปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง มาตรฐานการจัดการหลังการเก็บในโรงคัดบรรจุต้องผ่านมาตรฐาน GMP**

ความท้าทาย ในการดำเนินเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่ยั่งยืนมีโอกาสและเป้าหมายที่เป็นแรงจูงใจและเป็นผลดีของประเทศ เช่น ตลาดโลกต้องการผลไม้ไทยสูง ความเจริญด้านเทคโนโลยีรวดเร็ว ประชากรโลกต้องการอาหารปลอดภัย ไม้ผลได้ผลตอบแทนสูงกว่าข้าว พืชไรหากเราไม่ดำเนินการใดๆ ก็จะทำให้เสียโอกาสในการแข่งขัน

2.1.2 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนา

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศไทย เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน มากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลังปี ค.ศ.2015 (พ.ศ. 2558) ที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา 15 ปี (เดือนกันยายน 2558 – สิงหาคม 2573) ซึ่งถือเป็นพันธสัญญาในการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดแผนด้านการเกษตร เรื่อง **เกษตรปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน** และระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ รวมถึงการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงอาหารอย่างทั่วถึง และปลอดภัย สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของเกษตรปลอดภัย และส่งเสริมด้านการขยายตลาดบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาภาคการเกษตรให้พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงภาคเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นแหล่งรายได้และการจ้างงานที่สำคัญ อย่างไรก็ตามภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่อาจลดทอนความสามารถในการแข่งขัน อาทิ การแข่งขันด้านราคาที่สูงขึ้นในกลุ่มสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับนานาชาติที่เข้มงวดขึ้น ต้นทุนในการจัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตรและค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีอัตโนมัติ และเทคโนโลยีดิจิทัล จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรสามารถนำมาใช้จัดการกับความเสี่ยงและข้อจำกัดข้างต้นและยังเป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับรายได้ของเกษตรกรและ

ผู้ประกอบการแปรรูป รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี และแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 3 ปี ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อความมั่นคงด้านอาหารและมีรายได้เข้าสู่ประเทศ

แผนปฏิบัติการกรมส่งเสริมการเกษตร ระยะ 3 ปี และการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด

จะเห็นว่าในการดำเนินตามแผนกลยุทธ์ในระดับต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะไม้ผลอันเป็นพืชหลักที่ประเทศไทยได้เปรียบในการแข่งขัน จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

2.1.3 สภาพปัญหาที่ผ่านมา แนวโน้มของปัญหาในอนาคตและผลกระทบที่เกิดขึ้น

ที่ผ่านมาแม้ว่ากรมส่งเสริมการเกษตร จะพยายามพัฒนาเกษตรกรให้มีการพัฒนาคุณภาพสินค้า ในรูปเกษตรกรแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจด้านการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) แต่ยังคงเกิดปัญหาอยู่ตลอด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความต้องการสินค้าเกษตรคุณภาพที่ได้มาตรฐานมีมากขึ้น ทั่วโลกมีการแข่งขันการผลิตสินค้าคุณภาพที่มากขึ้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางใหม่ๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาที่ก่อให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ในตลาดโลก ดังนั้นการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารจัดการ ตามความต้องการของประชาคมโลก จะก่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งในเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงถือว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะทำให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน และสามารถแข่งขันในระดับโลกได้ หากไม่ดำเนินการแล้วเราจะเสียโอกาสในการแข่งขัน

พื้นที่การเกษตรในเกษตรในภาคตะวันออกที่อยู่ในการกำกับดูแลของรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านส่งเสริมการผลิต ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง สำนักงานเกษตรจังหวัด 9 จังหวัด ได้แก่ ระยอง จันทบุรี ตราด ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ ปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก ซึ่งมีพื้นที่ปลูกไม้ผลที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย

สภาพปัญหาที่ผ่านมา การผลิตผลไม้จะประสบปัญหา ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง เข้าสู่มาตรฐานการรับรองจำกัด การแปรรูปแบบเดิม การรวมกลุ่มผู้ผลิตมีน้อย

แนวโน้มของปัญหาในอนาคต ถึงแม้ในปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรได้พัฒนาคุณภาพไม้ผลในภาคตะวันออกผ่านระบบแปลงใหญ่ SF YSF ศพก. บูรณาการกับกรมต่างๆ ใน

กระทรวงฯ และต่างกระทรวงฯ แต่ก็ยังมีปัญหาแนวโน้มปัญหาในอนาคต หากไม่มีแก้ไขหรือพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง จะเสียโอกาสในการแข่งขันในตลาดไม้ผลโลก

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากไม่ได้รับแก้ไขหรือพัฒนา เกษตรกรรายได้ต่ำลง เนื่องจากปัจจัยการผลิตราคาสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เกษตรกรขาดอำนาจต่อรอง ประเทศจะเสียโอกาสในการแข่งขัน

สถานการณ์การผลิตของไม้ผลที่สำคัญในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

ตารางที่ 2 แสดงเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2563

ประเทศ/ภาค/ จังหวัด	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)
ทุเรียน				
รวมทั้งประเทศ	949,398	791,165	1,111,928	1,405
ภาคตะวันออก	369,512	291,926	552,577	1,631.75
- จันทบุรี	243,594	195,126	380,446	1,950
- ระยอง	75,556	66,382	114,413	1,724
- ตราด	45,239	27,683	55,176	1,993
- อื่นๆ	5,123	2,735	2,542	860
มังคุด				
รวมทั้งประเทศ	448,851	430,074	339,283	789
ภาคตะวันออก	200,177	197,353	213,556	900.50
- จันทบุรี	129,907	129,711	146,375	1,128
- ตราด	39,547	37,618	41,880	1,113
- ระยอง	27,895	27,311	24,090	882
- อื่นๆ	2,828	2,713	1,211	479
เงาะ				
รวมทั้งประเทศ	229,257	209,631	267,538	1,276
ภาคตะวันออก	113,456	109,307	211,222	1,633.50
- จันทบุรี	54,130	53,255	98,063	1,841
- ตราด	53,626	50,472	104,248	2,065
- ระยอง	5,122	5,038	8,326	1,653
- อื่นๆ	574	542	585	975

ตารางที่ 2 แสดงเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2563 (ต่อ)

ประเทศ/ภาค/ จังหวัด	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)
ลองกอง				
รวมทั้งประเทศ	228,237	222,177	76,526	344
ภาคตะวันออก	41,902	41,506	22,671	523.25
- จันทบุรี	30,188	29,934	16,534	552
- ตราด	7,530	7,511	4,056	540
- ระยอง	3,722	3,600	1,894	526
- อื่นๆ	462	461	187	475
ลำไย				
รวมทั้งประเทศ	1,724,365	1,581,590	118,160.7	747
ภาคตะวันออก	391,672	382,226	330,894	922.71
- จันทบุรี	296,640	294,413	244,161	829
- สระแก้ว	82,256	77,120	76,592	995
- ฉะเชิงเทรา	3,742	3,371	2,510	745
- ตราด	3,077	3,010	3,376	1,122
- ระยอง	2,947	2,749	1,550	564
- ปราจีน	2,116	1,563	2,187	1,399
- อื่นๆ	894	713	518	805

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 จังหวัดชลบุรี

จากตารางพบว่า ไม้ผลที่ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกมีเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ปลูกของประเทศ ได้แก่ ทุเรียนคิดเป็นร้อยละ 38.92 มังคุดคิดเป็นร้อยละ 44.60 เงาะคิดเป็นร้อยละ 49.49 ลองกองคิดเป็นร้อยละ 18.36 ลำไยคิดเป็นร้อยละ 22.71 ของพื้นที่ปลูกทั้งประเทศ ถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนปรากฏว่าผลผลิตต่อไร่ของพืชแต่ละชนิดค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 3 ต้นทุนการผลิตของไม้ผลที่สำคัญปี 2563

หน่วย :บาท/ไร่

รายการ	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง	ลำไย
1.ต้นทุนผันแปร	14,723.49	7,623.14	9,439.95	6,725.42	6,705.39
2.ต้นทุนคงที่	2,909.86	2,542.31	2,022.89	3,576.83	2,181.30
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	17,633.35	10,165.45	11,462.84	10,302.25	8,886.69

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางพบว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ณ ไร่นา (ไม่รวมค่าแรงในครัวเรือน) ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับผลผลิตต่อไร่ในตารางที่ 2

ตารางที่ 4 การรวมกลุ่มของเกษตรกรในด้านการผลิตไม้ผลเกษตรแปลงใหญ่ภาคตะวันออก ปี 2563/64

จังหวัด	ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ชนิดไม้ผล/จำนวนแปลง						เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
		ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง	ลำไย	อื่นๆ		
จันทบุรี	61,279	29	17	3	1	21	4	3,142	39,067
ระยอง	40,757	16	11				3	1,377	14,038
ตราด	22,859	12	7	2			2	874	16,817
ฉะเชิงเทรา	53,999					1	3	203	2,612
ชลบุรี	39,317	2	3				1	186	2,542
นครนายก	26,006	2					7	407	4,061
ปราจีนบุรี	44,728	2	1			1	1	317	2,941
สมุทรปราการ	11,450						3	110	514
สระแก้ว	71,696					6	2	281	5,574
รวม	372,091	63	35	5	1	29	32	7,031	89,386

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตร

จากตารางพบว่าเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลให้ความสนใจที่จะรวมกลุ่มกันเป็นแปลงใหญ่เพื่อจัดการสินค้าร่วมกันมากถึง 171 แปลง เกษตรกร จำนวน 7,031 ราย พื้นที่ 89,386 ไร่ มีน้อยเมื่อเทียบกับครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด โดยเฉพาะทุเรียน มังคุด และลำไย

ตารางที่ 5 การพัฒนาเกษตรกรปราดเป็รื่อง (Smart Farmer) ภาคตะวันออกปี 2563

จังหวัด	ครัวเรือนเกษตรกร	Smart Farmer	ร้อยละ
จันทบุรี	61,279	207	0.34
ระยอง	40,757	180	0.44
ตราด	22,859	19	0.08
ฉะเชิงเทรา	53,999	225	0.42
ชลบุรี	39,317	223	0.57
นครนายก	26,006	81	0.31
ปราจีนบุรี	44,728	150	0.34
สมุทรปราการ	11,450	123	1.07
สระแก้ว	71,696	159	0.22
รวม	372,091	1,367	0.37

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตร

จากตารางจะเห็นว่าการพัฒนาเกษตรกรปราดเป็รื่อง (Smart Farmer) ภาคตะวันออก ในแต่ละปีมีจำนวนน้อย ปี 2563 มีเพียง 1,367 ราย สะสมตั้งแต่ปี 2559 – 2563 จำนวน 5,746 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.54 เมื่อเทียบกับครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด

2) สถานการณ์การรับรองมาตรฐานคุณภาพในแปลงปลูกของเกษตรกร

(1) สถานการณ์การรับรองมาตรฐานคุณภาพในแปลงปลูกของเกษตรกร เพื่อการพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานที่ตลาดยอมรับ ในประเทศไทยยังคงใช้มาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตจะต้อง ปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP ก่อให้เกิดความยั่งยืน ทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

ตารางที่ 6 แสดงแปลงเกษตรกรที่ผ่านรับรองมาตรฐานการผลิต GAP ปี 2563

ชนิดพืช	จดทะเบียน			ผ่านการรับรอง		
	แปลง	ราย	ไร่	แปลง	ราย	ไร่
ทุเรียน	25,073	21,531	260,767	24,104	20,735	253,313
มังคุด	19,249	17,218	133,912	18,769	16,789	131,485
ลำไย	18,140	14,,801	323,199	18,045	14,747	321,715
อื่นๆ	16,960	15,990	118,558	15,088	14,305	107,630

ที่มา : สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จังหวัดจันทบุรี กรมวิชาการเกษตร

จากตารางพบว่าในการพัฒนาคุณภาพของเกษตรกรในการผลิตตามมาตรฐาน GAP มีผ่านการรับมาตรฐาน GAP มีสัดส่วนที่ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับเนื้อที่ให้ผลผลิต เช่น ทุเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.77 มังคุดคิดเป็นร้อยละ 66.62 ลำไยคิดเป็นร้อยละ 84.17 ของเนื้อที่ให้ผลผลิต แต่อย่างไรก็ตามในการรับรองมาตรฐาน GAP ก็ยังไม่ครอบคลุมไปทุกชนิดประกอบกับในการตรวจรับรองจำเป็นต้องตรวจซ้ำทุกๆ 3 ปี ทำให้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(2) สถานการณ์การดำเนินการจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว ในโรงคัดบรรจุ (ล้าง) เพื่อการจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยวตามมาตรฐาน GMP ก่อนที่ส่งขายไปต่างประเทศ GOOD MANUFACTURING PRACTICES FOR PACKING HOUSE OF FRESH FRUITS AND VEGETABLES: GMP การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด GMP หมายถึง มาตรฐานการเกษตรที่กำหนดการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด ตั้งแต่การรับวัตถุดิบ จัดเตรียมคัดเลือก ตัดแต่ง บรรจุ เก็บรักษา และขนส่ง เพื่อให้ได้ผักและผลไม้สดที่ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสม เพื่อการจำหน่าย แต่มาตรฐานนี้ไม่รวมถึงการคัดบรรจุสำหรับผักและผลไม้สดตัดแต่งพร้อมบริโภค (ready-to-eat freshpre-cut fruits and vegetables) และไม่รวมถึงการดำเนินการคัดบรรจุผักและผลไม้สดในร้านค้าปลีก ร้านค้าส่งและร้านอาหาร ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตรได้ถ่ายโอนภารกิจให้เอกชนดำเนินการ

3) สถานการณ์การแปรรูปของเกษตรกร ในการดำเนินการแปรรูปของผลไม้ในภาคตะวันออก ยังมีการแปรรูปในรูปแบบเดิม ๆ เช่น ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน น้ำมังคุด เงาะลำไยบรรจุกระป๋อง และในภาคเอกชนมีการแปรรูปเป็นผลไม้อบแห้ง ไอศกรีม บ้างเล็กน้อย

4) สถานการณ์ด้านการตลาด ผลไม้ภาคตะวันออก ชนิด ทุเรียน มังคุด ลำไย ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อการส่งออก ส่วน เงาะ ลองกอง จะผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศ

ตารางที่ 7 สถานการณ์ด้านการตลาดผลไม้ภาคตะวันออกที่สำคัญ ปี 2563

ชนิดพืช	ผลผลิต(ตัน)	ช่องทางการตลาด (หน่วย:ตัน/ร้อยละ)			ราคาเฉลี่ย หน้าฟาร์ม (บาท/กก.)
		ส่งออก	บริโภค ภายในประเทศ	แปรรูป	
ทุเรียน	522,577	378,238 (72.38)	129,865 (24.85)	14,474 (2.77)	87.83
มังคุด	213,556	115,863 (54.26)	74,989 (35.11)	22,704 (10.63)	34.34
ลำไย	330,894	281,260 (85.00)	29,780 (9.00)	19,854 (6.00)	26.36
เงาะ	211,222	31,229 14.79	161,864 76.63	18,129 8.58	17.02
ลองกอง	22,671	4,200 (18.52)	18,272 (80.60)	199 (0.88)	23.23

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตร

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการ แนวคิด ที่ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งในประเด็นยุทธศาสตร์ นโยบาย หลักการแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1.1 ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการ การปฏิบัติงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาประเทศให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” ตามที่สำนักงานคณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการวางเป้าหมายการพัฒนา มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์รองรับเป้าหมายการพัฒนา เช่น การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีการขับเคลื่อนโดนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในด้านการเกษตรมีเป้าหมายพัฒนาภาคเกษตร ใน

การรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าที่สำคัญโดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ และในแผนปฏิรูปประเทศ ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ ดำเนินการด้านเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 20 ปี และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาภาคการเกษตรให้พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงภาคเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นแหล่งรายได้และการจ้างงานที่สำคัญ

2) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี และแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 3 ปี ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้เพื่อความมั่นคงด้านอาหารและมีรายได้เข้าสู่ประเทศ แผนปฏิบัติการกรมส่งเสริมการเกษตร ระยะ 3 ปี และการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด

2.2.1.2 แนวคิดทฤษฎี

1) แนวคิดทฤษฎี วิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์สำหรับองค์กร ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารกำหนดจุดแข็งจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรตลอดจนผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ต่อการดำเนินงานขององค์กร (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2553) ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าองค์กรได้เดินมาถูกทิศทางและไม่หลงทาง นอกจากนี้ยังบอกได้ว่าองค์กรมีแรงขับไปยังเป้าหมายได้ดีหรือไม่ ระบบการทำงานในองค์กรยังมีประสิทธิภาพอยู่ มีจุดอ่อนต้องปรับปรุงอย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) มีปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ

1. ปัจจัยภายใน (Internal Environment Analysis) ได้แก่

- Strengths (S) หมายถึง จุดแข็งหรือจุดเด่น ที่เป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่น จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านการตลาด จุดแข็งด้านการเงิน องค์กรจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนด กลยุทธ์

- Weaknesses (W) หมายถึง จุดอ่อนหรือจุดด้อย หรือข้อเสียเปรียบ ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่างๆ ขององค์กร ซึ่งองค์กรต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้น

2. ปัจจัยภายนอก (External Environment Analysis) ได้แก่

- Opportunities (O) หมายถึง โอกาส เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกแต่จุดแข็งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน ผู้บริหารที่ดีต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

-Threats (T) หมายถึง อุปสรรค เป็นข้อจำกัดหรือปัจจัยคุกคามที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งการบริหารจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นให้ได้จริง

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้นำแนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis มาเป็นกรอบวิเคราะห์ประเด็นในการศึกษา โดยมีรายละเอียด ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.2.2.1 ประเด็นการศึกษา: ทำอย่างไรให้ การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก” มีความมั่นคงและยั่งยืน ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตผลไม้ภาคตะวันออกของประเทศไทย ที่มีการบูรณาการ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กำหนดไว้และสรุปหาสาเหตุประเด็นของการศึกษา โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ SWOT การผลิตสินค้าเกษตรผลไม้ภาคตะวันออก

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S1. ภาคตะวันออกของประเทศไทยมีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล	W1. ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ
S2. มีระบบการจัดการคุณภาพด้านพืช (PQMS : Plant Quality Management System) สำหรับไม้ผลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตลาด	W2. ใช้สารเคมี ยาปราบศัตรูพืชมาก นำไปสู่ปัญหาเรื่องสารพิษตกค้าง และปัญหาสุขภาพของผู้ประกอบการ
S3. อยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมแปรรูป (EEC)	W3. การรวมกลุ่มของผู้ผลิตยังมีน้อยและไม่เข้มแข็ง ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินการธุรกิจได้
S4. เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิต ให้ความสำคัญกับการจัดการคุณภาพในแปลงผลิต (GAP)	W4. ขาดแคลนแรงงานในการผลิตและสถานประกอบการ
S5. ผู้ประกอบการให้ความสำคัญการจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยวในโรงคัดบรรจุ (GMP)	W5. ขาดการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งภาคการผลิตและการตลาด
S6. การคมนาคมสะดวกใกล้สนามบิน และท่าเรือน้ำลึก	W6. ขาดการบูรณาการข้อมูลการวางแผนการตลาด กับระบบโลจิสติกส์และ Supply Chain ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วงระยะเวลาที่ผลไม้ออกสู่ตลาดมาก จึงทำให้เกิดปริมาณผลผลิตเกินความต้องการของตลาด
S7. มีแหล่งรับซื้อและรวบรวมผลผลิตในพื้นที่ ที่มีศักยภาพต่อการรับและกระจายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ	W7. ขาดการวางแผน และการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบในแต่ละห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาผลไม้ของไทย
S8. มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในการผลิตไม้ผลมีความสามารถในการผลิตผลไม้คุณภาพ	W8. การแปรรูปยังเป็นแบบเดิมๆ

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ SWOT การผลิตสินค้าเกษตรผลไม้ภาคตะวันออก (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>O1. รัฐบาลมีแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ แผนปฏิรูป ได้ให้ความสำคัญกับด้านการเกษตร เป็นโอกาสให้สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ได้ชัดเจน</p> <p>O2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และกรอบในแผนฯ 13 แผนกลยุทธ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนกลยุทธ์กรม ส่งเสริมการเกษตร กำหนดทิศทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต และการพัฒนาคุณภาพ สินค้าเกษตร</p> <p>O3. ตลาดขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มี ผู้ประกอบการ (ล้ง) เข้ามารับซื้อผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกิดการแข่งขันเพิ่มขึ้น</p> <p>O4. มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน</p>	<p>T1. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อ ปริมาณและคุณภาพไม้ผล</p> <p>T2. เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้ขาดแคลน แรงงานและผู้ประกอบการด้านการผลิต</p> <p>T3. ขาดความต่อเนื่องในการนำนโยบาย และ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง</p> <p>T4. มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว แต่กฎระเบียบ กฎหมาย หรือแนวทางการปฏิบัติยังไม่มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย</p> <p>T5. สถานการณ์ COVID-19 ทำให้อุปสรรคในการ ขับเคลื่อนการทำงาน ทำให้งานล่าช้า ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์</p>

วิเคราะห์ TWOS Matrix เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาได้ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (OS)

1. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตผลไม้คุณภาพมาตรฐาน GAP (O1 O2 O3 O4 S1 S2 S4)
2. จัดทำแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (O3 S3 S5 S6 S7)
3. พัฒนา ขยาย สถาบันเกษตรกรกรเกษตรแปลงใหญ่ ที่มีความเข้มแข็งให้สามารถประกอบ กิจการ การผลิต การตลาด การแปรรูป ได้ด้วยตนเอง (O1 O2 O3 O4 S8)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

1. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิตเป็นเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต (W1 W2 O1 O2)
2. จัดทำแผนการพัฒนาผลไม้ทั้งระบบ ตลอด Value chain (W6 W7 O1 O2)
3. จัดทำแผนงานโครงการพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer (W1 W2 W3 W5 O1 O2)
4. สร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง (O1 W8)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)

1. พัฒนาองค์กรเกษตรกรให้มีการผลิตผลไม้คุณภาพให้เข้มแข็ง (S1 S2 S4 S8 T1 T4)

กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

1. พัฒนาระบบการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ (New Normal) (W1 W2 W3 W4 W5 W6 W7 T5)

2.2.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis การผลิตไม้ผลภาคตะวันออกเป็นกรณีศึกษา จึงได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการคุณภาพตลอดห่วงโซ่อุปทานนำไปประยุกต์ใช้ในภาพรวมของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

2.2.3.1 ด้านการผลิต

1) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรหรือขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลของประเทศ เพื่อให้ทราบจำนวนเกษตรกร พื้นที่ปลูกและปริมาณผลผลิตที่ชัดเจน ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร บูรณาการกับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2) ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตตามหลัก GAP เพิ่มผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงเพื่อบริโภคภายในประเทศและการส่งออก และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นใจให้แก่เกษตรกร ผู้ซื้อ/ผู้ส่งออก ทั้งในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ขับเคลื่อนโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3) ผลักดันให้มีการใช้ Zoning ในการกำหนดพื้นที่ในการเพาะปลูกให้ชัดเจนและสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ 20 ปี เป็นภาคบังคับ ภายใต้ข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในการเพาะปลูกการเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Agricultural) เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm) ซึ่งเป็นรูปแบบการเกษตรใหม่ที่ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการจัดการข้อมูลมาใช้ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและแม่นยำ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และให้ความรู้เกษตรกรในการเก็บเกี่ยวและรักษาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ดำเนินการโดยหน่วยงานในกรมส่งเสริมการเกษตร บูรณาการกับมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยต่างๆ กรมวิชาการเกษตร สถาบันเอกชนต่างๆ

5) บูรณาการกับสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยต่างๆ ในการคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ อบรมให้มีความรู้และทักษะในการผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปให้ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการผ่านทางศูนย์ AIC ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้กับเกษตรกรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานในกรมส่งเสริมการเกษตร บูรณาการกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

2.2.3.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิตและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

1) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีระบบการผลิตเกษตรปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ รวมถึงการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงอาหารอย่างทั่วถึงและปลอดภัย สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของเกษตรปลอดภัย และส่งเสริมด้านการขยายตลาดบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่

ระดับอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานในกรมส่งเสริมการเกษตร บูรณาการกับกรมวิชาการเกษตร

2) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวในแปลงปลูกให้ถูกวิธี การขนส่ง ภาชนะในการขนส่ง อย่างถูกวิธี เพื่อรักษาคุณภาพ ผู้ประกอบการมีการจัดการในโรงคัดบรรจุอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน GMP ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานในกรมส่งเสริมการเกษตร บูรณาการกับกรมวิชาการเกษตร

2.2.3.3 ด้านการตลาดสร้างความมั่นคงด้านราคาให้กับเกษตรกร

1) ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ผู้รวบรวมในท้องถิ่น เพื่อกำกับดูแลและจัดระเบียบทางการค้า ดำเนินการโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทั้งด้านการผลิต การตลาด และการแปรรูป ให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินการร่วมกันระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

3) ส่งเสริมให้เกษตรกรนำระบบมาตรฐาน GAP เป็นข้อกำหนดในการซื้อขายผลผลิต มากำหนดราคา ต่อรองราคา เพื่อให้ได้รับการรับรองตามมาตรฐานอย่างทั่วถึง ดำเนินการร่วมกันระหว่าง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

4) พัฒนาระบบการตลาดจากเดิมที่มีแค่ตลาดค้าส่ง ค้าปลีก เป็นตลาดประมูล ตลาดซื้อตกลง และเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกรโดยเฉพาะตลาดออนไลน์ ผ่านทางแพลตฟอร์มต่างๆ ดำเนินการโดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่องทางภาคเอกชน เช่น Platform Facebook Google Youtube Instagram เป็นต้น

2.2.3.4 ด้านการบริหารจัดการ

1) พัฒนาบุคลากรในองค์กรกรมส่งเสริมการเกษตรให้มีความสามารถในด้านการส่งเสริมการเกษตร การผลิตไม้ผลคุณภาพมาตรฐาน ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

2) พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer Young Smart Farmer ให้มีความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ การแปรรูป และเป็นต้นแบบในการใช้นวัตกรรมในการผลิต การแปรรูป สู่เกษตรกรรายอื่นๆ

2) บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข ทั้งภาครัฐและเอกชน กำหนดพื้นที่เพาะปลูกไม้ผล ส่งเสริมการผลิต และจัดให้มีตลาดที่เพียงพอรองรับผลผลิตที่ออกสู่ตลาด ดำเนินการร่วมกันระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กรมการค้าภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ตามนโยบาย “เกษตรผลิตพาณิชย์ตลาด” และองค์กรภาคเอกชนต่างๆ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเงินทุน ให้กับกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจ ชุมชนสหกรณ์ ในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ดำเนินการร่วมกันระหว่าง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ชกส.) กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

4) ภาครัฐควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่ต้องได้มาตรฐานและผ่านการรับรอง อาทิ ระบบมาตรฐาน GAP/GMP

ตารางที่ 9 แผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์

แผนระยะเร่งด่วน ปีแรก (Quick win)	แผนระยะปานกลาง 2-3 ปี (Mid Term)	แผนระยะยาว 4-5 ปี (Long Term)
1. พัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ทุก รายผ่านระบบออนไลน์ 2. พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 3. จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร เป้าหมายร้อยละ 80 4. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่ม แบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 4.1 เพิ่มแปลงใหญ่ขึ้นร้อย ละ 20 4.2 เพิ่มผลผลิตต่อไร่ร้อยละ 20 4.3 ลดต้นทุนการผลิตลง ร้อยละ 10 และ 4.4 เพิ่มช่องทางการตลาด ให้เกษตรกรแปลงใหญ่มีการ ขายออนไลน์ทุกแปลง	1. จัดทำแปลงเกษตรอัจฉริยะ ต้นแบบทุกอำเภอ 2. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ ระบบการผลิตพืชตามมาตรฐาน อาหารปลอดภัย - GAP ร้อยละ 100 - เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 10 3. จัดแผนบริหารจัดการไม้ผล ตลอด Value chain 4. บูรณาการหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน 5. จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร เป้าหมายร้อยละ 100 6. เพิ่มแปลงใหญ่ขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี 7. พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี	1. คิดค้นวิจัยเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตและจัดการคุณภาพ ไม้ผล ก่อนและหลังการเก็บ เกี่ยว 2. พัฒนาการแปรรูปจากผลไม้ เช่นมังคุด ลำไย ไปสู่ผลิตภัณฑ์ มูลค่าสูงโดยใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรม เช่น อาหารผู้สูงอายุ เครื่องสำอาง ยารักษาโรค 3. พัฒนาระบบการตลาดใน รูปแบบใหม่ เช่นการประมูล การขายตามข้อตกลง 4. ปรับปรุงระเบียบข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

การขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลักดันแนวทางการบูรณาการ การบริหารจัดการ และการกำกับดูแลการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นความมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการและแนวทางการพัฒนา เพื่อการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาของผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ หรือผู้ได้รับการมอบหมาย ควรมีคุณลักษณะผู้นำในการขับเคลื่อนที่เป็นปัจจัยสำคัญและนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรในการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรที่เกิดขึ้น โดยมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.3.1 มีวิสัยทัศน์ (Vision) ต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล มีความรอบรู้ งานพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรทั้งระบบ สามารถวางแผนเตรียมพร้อมและคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าในการบริหารจัดการสินค้าเกษตร และจะต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2.3.2 มีความเป็นผู้นำ (Leadership) ต้องเป็นผู้นำที่มีการสร้างวิสัยทัศน์ บริหารการเปลี่ยนแปลง สร้างองค์กรและพัฒนาบุคลากร ทีมงาน เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ตามที่วางเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน

2.3.3 มีความรู้ (Knowledge) ทั้งกฎ ระเบียบ ในหน้าที่และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ยิ่งรอบรู้มากเพียงใดฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

2.3.4 มีการตัดสินใจ (Decision Making) ผู้นำที่ดีต้องมีการตัดสินใจ ตลอดจนคิด วิเคราะห์ แยกแยะระบุประเด็นของปัญหา และตัดสินใจได้ทันสถานการณ์ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

2.3.5 มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Thinking) มีความการคิดนอกกรอบ สามารถแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในการที่จะเข้ามาแทนสิ่งเดิมที่ดีกว่า หรือสิ่งที่สนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.6 มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิดประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้ ปัญหาเล็กก็จะหมดไป

2.3.7 มีความไว้วางใจ (Trust) และสร้างความไว้วางใจ แก่บุคลากรในเชิงบวก โดยยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรม และซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

2.3.8 มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้สัมฤทธิ์ผล โดยพิจารณาเวลา ทรัพยากร ความสำคัญเร่งด่วน และคาดการณ์ถึงปัญหารวมถึงโอกาสความเป็นไปได้

2.3.9 มีการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Managing Change) ต้องมีความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ขององค์กร ตามขอบเขตและช่วงเวลาที่เหมาะสม การแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรเป็นการทางานแบบบูรณาการ ซึ่งจะต้องทำงานกันเป็นทีมและมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน หลายกระทรวง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ผู้นำการขับเคลื่อนจึงต้องมีลักษณะครบถ้วนทุกด้าน จึงจะให้บรรลุผลสำเร็จและเกิดผลเป็นรูปธรรมได้

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2560-2564.
กรุงเทพมหานคร
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). แผนปฏิบัติการราชการกรมส่งเสริมการเกษตรระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565). กรุงเทพมหานคร
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). แนวทางการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2564.
กรุงเทพมหานคร
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เอกสารออนไลน์
www.nesdc.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2564.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580). และแผนพัฒนา
การเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). สถิติการเกษตรประเทศไทย ปี 2563. กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.).2564 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570). กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล
ชื่อ นายปิยะ สมัครพงศ์

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาตรี ส่งเสริมการเกษตรบัณฑิต (สสบ.) สาขา ส่งเสริมการเกษตร ปีที่สำเร็จ 2528

ประสบการณ์รับราชการ

เริ่มรับราชการวันที่ 12 มีนาคม 2527 ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตร 2.สังกัด สำนักงานเกษตร
อำเภอบ้านโพธิ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา กรมส่งเสริมการเกษตร

25 ธันวาคม 2540 นักวิชาการเกษตร 5 สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

24 มกราคม 2549 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7 ว ฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

27 มิถุนายน 2554 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการ
ผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

29 พฤศจิกายน 2560 เกษตรจังหวัด (ผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (วิชาการส่งเสริมการเกษตร))
สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี

24 ธันวาคม 2563 ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง

ผลงานทางวิชาการ

-

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

27 พฤษภาคม 2557 ถึง 25 กรกฎาคม 2557 เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการ
พัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับสูง รุ่นที่ 62 สถาบันเกษตรราธิการ กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ กรุงเทพมหานคร และศึกษาดูงาน ความมั่นคงทางอาหาร ณ ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน

15 – 18 พฤศจิกายน 2559 รับทุนฝึกอบรมเพื่อพัฒนาข้าราชการพลเรือนสามัญที่ปฏิบัติราชการ
ในภูมิภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 (เพิ่มเติม) ประกอบด้วยชุดวิชา เศรษฐกิจ
ดิจิทัลและสร้างสรรค์ (Creative and Digital Economy) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
(Sustainable Tourism) นวัตกรรมเกษตรและอาหาร (Innovative Agriculture
and Food) ณ วิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตสาทร และภาคศึกษาดูงาน
ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน – 2 ธันวาคม 2559 ณ ประเทศญี่ปุ่น

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง เลขที่ 141 หมู่ 2 ถนนสุขุมวิท
ตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง